

CM MBO

commissie
macrodoelmatigheid
mbo

Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2 Organisatie en taken CMMBO	3
2.1 Missie, visie en kernwaarden	3
2.2 Samenstelling CMMBO	3
2.3 Taken van CMMBO	3
2.4 Secretariaat	4
3 Activiteiten CMMBO	4
3.1 Adviezen	4
3.2 Themagericht onderzoek.....	6
3.3 Communicatie	7
4 Financieel verslag	8

1 Inleiding

Hierbij treft u het verslag aan van de activiteiten van de Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) in 2016. Nadat eind 2015 de inrichting van de CMMBO was voltooid, was 2016 het eerste jaar waarin de CMMBO volledig aan de slag is gegaan met de uitvoering van haar taken. Hoofdstuk 2 gaat in op de organisatie en taken van de CMMBO. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de uitgevoerde activiteiten, waaronder de uitgebrachte adviezen en communicatie activiteiten. Tenslotte treft u in hoofdstuk 4 het financieel verslag over 2016 aan.

2 Organisatie en taken CMMBO

2.1 Missie, visie en kernwaarden

Missie:

De Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) is ingesteld door de minister van OCW en de staatssecretaris van EZ. De CMMBO adviseert de overheid, mbo-instellingen, bedrijfsleven en andere belanghebbenden over het arbeidsmarktperspectief en de doelmatigheid van mbo-opleidingen.

Visie:

Met haar adviezen streeft de CMMBO naar het versterken van de zelfregulering door mbo-instellingen van de macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod.

Kernwaarden:

De Commissie voert haar werkzaamheden op een onafhankelijke, vertrouwelijke en transparante wijze uit. Deze kernwaarden zijn door de CMMBO uitgewerkt in een gedragscode. Deze gedragscode is op 10 februari 2016 vastgesteld, gepubliceerd en te raadplegen op de website van de CMMBO.

2.2 Samenstelling CMMBO

De commissie bestaat sinds 1 september 2015 uit de volgende leden: de heer prof. dr. F. Leijnse (voorzitter), de heer drs. A.J.E.G. Renique (vicevoorzitter), mevrouw drs. M.H.J. Blom, de heer M.J. Hoefijzers en de heer prof. dr. M.J.M. Vermeulen. De leden zijn door de Minister benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming is eenmaal mogelijk.

2.3 Taken van CMMBO

De taken van de CMMBO zijn als volgt:

- Op verzoek van de Minister onderzoeken van en adviseren over signalen over niet naleven van de zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid door mbo-instellingen.
- Op verzoek van de Minister themagericht onderzoeken van en adviseren over het arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid van (delen van) het landelijk aanbod van mbo-opleidingen.
- Op verzoek van belanghebbenden (instellingen, bedrijfsleven e.a.) adviseren over onderlinge verschillen van inzicht in het arbeidsmarktperspectief en/of doelmatigheid van opleidingen ('geschillencommissie').

Voor een uniforme werkwijze en beoordeling van praktijksituaties neemt de CMMBO bij de uitvoering van alle taken de Beleidsregel macrodoelmatigheid in het beroepsonderwijs in acht.

In 2016 heeft de minister van OCW zijn voornemen kenbaar gemaakt om de volgende taken bij de CMMBO te gaan beleggen:

- Het adviseren van de Minister over aanvragen van mbo-instellingen voor een tijdelijk alleenrecht voor kleine, unieke opleidingen (<https://www.internetconsultatie.nl/samenwerkingscolleges>). De betreffende wetswijziging is begin 2017 voor behandeling aan de Tweede Kamer aangeboden.
- Het adviseren van de Minister over aanvragen fusietoets in het middelbaar beroepsonderwijs (Tweede Kamer, 2016-2017, 32040, nr. 26). Deze taak wordt naar verwachting medio 2017 geëffectueerd.

De belangrijkste reden om deze taken bij de CMMBO te gaan beleggen vormt de inhoudelijke samenhang met de bestaande taken te adviseren over de macrodoelmatigheid in het mbo.

2.4 Secretariaat

De CMMBO is ondersteund door een secretariaat (2,4 fte) dat is ondergebracht bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De NVAO verzorgt het penvoerderschap voor de CMMBO.

3 Activiteiten CMMBO

De CMMBO heeft in 2016 adviezen uitgebracht, onderzoek verricht en voorlichting verzorgd. Deze activiteiten worden in dit hoofdstuk achtereenvolgens kort toegelicht.

3.1 Adviezen

In 2016 heeft de CMMBO vijf adviesaanvragen ontvangen van mbo-instellingen die een verschil van inzicht hebben met een andere mbo-instelling over met name de doelmatigheid van het aanbod van dezelfde mbo-opleidingen. De onderstaande tabel 2.1 geeft een overzicht van de in 2016 ingekomen en behandelde adviesaanvragen.

Tabel 2.1: Totaal aantal adviesaanvragen in 2016

Adviesaanvragen macrodoelmatigheid mbo	Aantal
Ingekomen adviesaanvragen	5
Vervallen voordat commissie advies uitbracht	1
Totaal uitgebrachte adviezen	4

Van de ontvangen adviesaanvragen is één aanvraag komen te vervallen. Tijdens het onderzoek door de Commissie heeft de betrokken mbo-instelling afgezien van het starten van een opleiding waartegen bezwaar was gemaakt door een andere mbo-instelling. Het uitbrengen van een advies door de Commissie was daarom niet meer nodig.

De overige vier aanvragen hebben geleid tot een advies van de Commissie. De volgende tabel 2.2 geeft een overzicht van de in 2016 uitgebrachte adviezen.

Tabel 2.2: Overzicht uitgebrachte adviezen in 2016

Uitgebrachte adviezen	Domein	Datum advies
Aanbod mbo-opleidingen in Almere	Economie en administratie, Handel en ondernemerschap, Zorg en welzijn	26-04-2016
Opleiding Generation Food in Houten	Voedsel, natuur en leefomgeving	24-05-2016
Hotelmanagement in Amsterdam	Horeca en bakkerij	28-06-2016
Opleiding Chauffeur wegvervoer in Amersfoort	Transport en logistiek	08-11-2016

De integrale teksten van de adviezen, inclusief de zienswijzen van de betrokken instellingen op de adviezen, zijn te raadplegen op: www.cmmbo.nl/adviezen. Hier zijn ook de twee adviezen te vinden die eind 2015 door de CMMBO zijn uitgebracht. Van de in totaal zes uitgebrachte adviezen zijn er in 2016 vier adviezen door betrokken instellingen overgenomen, over de uitvoering van twee andere adviezen waren de betrokken mbo-instellingen eind 2016 nog in gesprek.

Uit de tot nu toe verstrekte adviezen komen de volgende opvallende aspecten naar voren:

- Externe verleidingen tot het aanbieden van niet macrodoelmatige opleidingen:*
De Commissie constateert dat in een aantal situaties een mbo-instelling (recent) gestart is met (een) mbo-opleiding(en) op verzoek van een externe partij. Voorbeelden hiervan zijn: een gemeente die graag een extra mbo-instelling binnen haar gemeentegrens wil, een niet bekostigde onderwijsaanbieder die graag met een bekostigde mbo-instelling wil samenwerken om te kunnen profiteren van een deel van de publieke bekostiging en individuele bedrijven die (soms in tegenstelling tot het standpunt van het georganiseerde bedrijfsleven in de branche) graag een (op maat) toegesneden mbo-opleiding wensen van een mbo-instelling. De externe partijen stellen hierbij soms ook gunstige voorwaarden in het verschieft. Niet zelden gaat een mbo-instelling in op een dergelijke uitnodiging c.q. verleiding, zonder daarbij voldoende het bestaande aanbod van dezelfde opleidingen van andere mbo-instellingen in hetzelfde verzorgingsgebied in acht te nemen. De zorgplicht doelmatigheid en/of arbeidsmarktperspectief wordt dan onvoldoende nageleefd.
- Matige onderbouwing van start van een (nieuwe) opleiding (op een andere locatie):*
Het valt de Commissie op dat in de behandelde aanvragen er vaak sprake is van een matige onderbouwing van de start van een (nieuwe) opleiding (op een nieuwe locatie). Door het ontbreken van een gedegen analyse wordt bijvoorbeeld de beoogde instroom overschat, het effect op dezelfde, bestaande opleidingen in het verzorgingsgebied onvoldoende in kaart gebracht, te weinig rekening gehouden met de pendel van studenten en wordt het arbeidsmarktperspectief onvoldoende onderbouwd. Dit valt op, omdat de Commissie ook een voorbeeld heeft gezien van een goede onderbouwing van de start van een nieuwe opleiding uit oogpunt van doelmatigheid en arbeidsmarktperspectief. Een goede onderbouwing voorziet niet alleen in naleving van de zorgplichten, maar kan tevens bijdragen aan het succes van de opleiding.
- Weinig bekendheid met procescriteria in 'Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs':*
Voor het beoordelen van de naleving van de zorgplichten doelmatigheid en arbeidsmarktperspectief maakt de Commissie gebruik van de criteria in de 'Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs'. Naast de (kwantitatieve) signaleringswaarden voor doelmatigheid en arbeidsmarktperspectief, bevat deze beleidsregel ook procescriteria gericht op resultaatgerichte afstemming tussen mbo-instellingen. De Commissie constateert in de aan haar voorgelegde adviesaanvragen dat afstemming tussen betrokken instellingen in beperkte mate heeft plaatsgevonden, in de zin dat vooral standpunten zijn uitgewisseld. In deze situaties heeft de

Commissie de betrokken scholen alsnog in de gelegenheid gesteld tot overeenstemming te komen en zo bij te dragen aan zelfregulering.

3.2 Themagericht onderzoek

De CMMBO heeft de taak op verzoek van de Minister themagerichte onderzoeken uit te voeren naar het arbeidsmarktperspectief en de doelmatigheid van (delen van) het landelijk aanbod van mbo-opleidingen. In 2016 zijn in dit kader onderstaande activiteiten uitgevoerd.

- *Arbeidsmarktperspectief mbo niveau 2:*

Om gericht onderzoek te kunnen uitvoeren naar de doelmatigheid en het arbeidsmarktperspectief van het landelijk aanbod van mbo-opleidingen heeft de CMMBO in 2016 zich eerst een globaal beeld gevormd van de doelmatigheid en arbeidsmarktperspectief van mbo-opleidingen op landelijk niveau. Hiervoor is beknopte monitor uitgewerkt, gebaseerd op gegevens uit openbare bronnen zoals het CBS, DUO, SBB en het ROA.

Uit deze analyse bleek o.a. dat het arbeidsmarktperspectief van niveau 2 opleidingen relatief slechter is ten opzichte van andere mbo-opleidingen. Enkele opleidingen scoren ook lager dan de signaleringswaarde in de Beleidsregel macrodoelmatigheid mbo. Dit was voor de Commissie aanleiding de minister voor te stellen een nader onderzoek uit te voeren naar het arbeidsmarktperspectief van niveau 2 opleidingen. De minister heeft hiermee ingestemd.

Het onderzoek is in juni gestart met een expertbijeenkomst. Daarna zijn drie deelstudies uitgevoerd:

- een literatuuronderzoek naar een aantal thema's die raken aan het arbeidsmarktperspectief van niveau 2-opleidingen, namelijk: loopbaanoriëntatie en –begeleiding, ‘Leven lang leren’ en ‘21^e-eeuwse vaardigheden’;
- een kwantitatief onderzoek, door het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA), naar de arbeidsmarktpositie van mbo 2-gediplomeerden en naar de doorstroom naar vervolgonderwijs;
- een kwalitatief deelonderzoek, door SEOR, om de rol van individuele mbo-instellingen in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van hun niveau 2-opleidingen in kaart te brengen.

Op basis van de deelstudies heeft in het voorjaar van 2017 de CMMBO haar advies ‘Arbeidsmarktperspectief mbo niveau 2’ afgerond en aan de minister van OCW aangeboden.

- *Regionale samenwerking tussen bedrijfsleven en beroepsonderwijs:*

In 2016 heeft de CMMBO een verkenning uitgevoerd naar de organisatie van regionale samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven in het algemeen en specifiek naar praktijkervaringen met afspraken tussen branches en mbo-scholen over concentratie van opleidingen op aan de branche toegewijde mbo-instellingen. Aanleiding voor de verkenning was een inventarisatie van VNO-NCW en MKB-Nederland, waaruit bleek dat een aantal branches overweegt om met een beperkt aantal mbo-instellingen afspraken te maken over een doelmatig aanbod van opleidingen als middel om de kwaliteit van deze opleidingen te borgen.

Op basis van de verkenning heeft de CMMBO besloten aan de Minister voor te stellen om in 2017 aan de hand van twee praktijkcasussen dit thema nader uit te diepen. Centraal hierbij staat de vraag op welke wijze een verbinding gelegd kan worden tussen deze initiatieven vanuit het bedrijfsleven en de

ontwikkeling waarbij mbo-instellingen onderling op regionaal niveau hun aanbod aan opleidingen afstemmen.

3.3 Communicatie

Op het gebied van communicatie heeft de CMMBO in 2016 de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Website:**
De website www.cmmbo.nl is begin 2016 gerealiseerd en bevat onder meer informatie over relevante wet- en regelgeving, door de CMMBO uitgebrachte adviezen en informatie over taken en werkwijze van de CMMBO.
- Publicaties:**
De onderstaande tabel 3.1 geeft een overzicht van de in 2016 op de website gepubliceerde adviezen en andere documenten van de commissie. De adviezen zijn integraal te raadplegen via www.cmmbo.nl/adviezen/

De reden voor het openbaar maken van adviezen van de commissie is het bevorderen van zelfregulering door mbo-instellingen op het gebied van macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod. Uitgangspunt van de Wet macrodoelmatigheid in het beroepsonderwijs is dat mbo-instellingen zelf verantwoordelijk zijn om te komen tot een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een doelmatige regionale en landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. Door publicatie van de adviezen kunnen mbo-instellingen kennis opdoen ten behoeve van de naleving van hun zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid.

Tabel 3.1: Overzicht van in 2016 gepubliceerde adviezen:

Adviezen	Publicatiedatum
Advies opleiding Vliegtuigonderhoud	13-01-2016
Advies aanbod opleidingen in Zoetermeer	13-01-2016
Advies aanbod opleidingen in Almere	26-05-2016
Advies opleiding Generation Food	26-05-2016
Advies opleiding Hotelmanagement	14-07-2016
Advies opleiding Chauffeur wegvervoer	05-12-2016

Andere documenten	Publicatiedatum
CMMBO Jaarverslag 2015 (www.cmmbo.nl/commissie/onze-taken/)	28-06-2016
Informatiefolder CMMBO (www.cmmbo.nl/nieuws/)	22-09-2016

- Presentaties:**
In 2016 heeft de Commissie macrodoelmatigheid mbo bij diverse gelegenheden informatie gegeven over de Wet macrodoelmatigheid in het beroepsonderwijs en de Beleidsregel macrodoelmatigheid mbo en zich gepresenteerd aan verschillende organisaties in het werkveld en haar taken en werkwijze toegelicht. De volgende tabel 3.2 geeft een overzicht van bijeenkomsten waarin de Commissie macrodoelmatigheid mbo een presentatie heeft verzorgd.

Tabel 3.2: Overzicht van bijeenkomsten in 2016 waarin de CMMBO zich heeft gepresenteerd:

Presentaties	Datum
Presentatie voor de Thema-adviescommissie doelmatigheid van SBB	14-04-2016
Presentatie voor de Commissie beroepsonderwijs van VNO-NCW en MKB-Nederland	08-11-2016
Presentatie tijdens Lustrumconferentie van het ROA	18-11-2016
Presentatie voor de Algemene ledenvergadering van de MBO Raad	22-11-2016
Presentatie voor stafmedewerkers en beleidsadviseurs van mbo-instellingen	26-01-2017

4 Financieel verslag

De CMMBO wordt door de minister van OCW bekostigd. De NVAO treedt hierbij namens de CMMBO op als penvoerder. De financiële verantwoording van de CMMBO vormt daarom onderdeel van de jaarrekening van de NVAO. Hieronder staan de financiële kerngegevens van de CMMBO over 2016 vermeld.

Opbrengsten

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €
Ministerie van OCW (incidentele opstartkosten)	30.000	30.000
Ministerie van OCW (structurele exploitatiekosten)	500.000	500.000
Totaal subsidie ministerie van OCW	530.000	530.000

Lasten

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €
1. Personele kosten	210.113	216.000
2. Algemene werkingskosten		
2.1 Personele exploitatiekosten	6.925	20.000
2.2 Kosten communicatie	2.765	5.000
2.3 Inzet commissieleden	28.510	35.000
2.4 Inzet deskundigen	99.474	130.000
2.5 Overige kosten	5.509	10.000
2.6 Penvoerschap NVAO	84.000	84.000
2.7 Opstartkosten CMMBO	31.895	30.000
Totaal lasten	469.191	530.000

Resultaat

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €
	60.809	0

Verloop egalisereserve

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €
Stand per 1 januari	49.613	49.613
Resultaat	60.809	0
Stand per 31 december	110.422*	49.613

* = Maximaal toegestane egalisereserve is 25% van de in het laatste kalenderjaar verleende subsidie (= € 132.500)

Het jaar 2016 is afgesloten met een batig saldo van € 60.809,--. Dit wordt toegevoegd aan de egalisereserve. Op 31 december 2016 bedraagt de stand van de egalisereserve € 110.422,--. Dit is lager dan het toegestane maximum van 25% van de in het laatste kalenderjaar verleende subsidie.